

Urjamedia jatkaa laadukkaiden historiakirjojen tekoa. Pääkirjoittajana toimii Seppo Pirhonen. Kirjahyllyssäni on useita Sepon kirjoja. Viimeisimmän teoksen Seppo on tehnyt yhteistyössä Ilkka Markkulan kanssa. Teos on nimeltään "Ettes suotta kapinoittis – Pentinkulman sota ja rauha". Kun tätä teosta arvioin, niin arvostelun lukijan on hyvä muistaa lähtökohtana se, että olen vapaussotaperinteen aktiivi. Tekijät pahoittelevat, että kirja ilmestyy pari vuotta myöhässä eli se ei ehtinyt vuoden 1918 satavuotismuistelmiin. Se ilmestyi kuitenkin sopivasti viime syksynä, kun ajankohtaista oli sata vuotta Väinö Linnan syntymästä.

Annan kirjalle heti kiitosmaininnan tästä: sivulla 268 todetaan: "Vietettäessä 100-vuotismuistovuotta sisällissodasta hallitsevana tulkintana oli punainen näkökulma. Valtaosa julkaistuista kirjoista käsitteli asiaa siitä näkökulmasta. Korostetusti esillä oli uhriutumisen teema, kun sisällissotaa on katsottu lopusta käsin. Valkoinen puoli on nyt enemmän hiljaa." Juuri näin! Tätä samaa olen todennut. Toki minä käytän sodasta nimeä vapaussota. "...sotaa on katsottu lopusta käsin..." Tässä kirjassa ei ole tehty niin. Kirja antaa mahdollisimman tasapuolisen historiakuvaus, minkälainen Suomi oli ennen vuotta 1918 ja vuonna 1918. Ja minkälainen oli Urjala.

Itse luin kirjaa paikallishistoriasta ulkopuolisena. Paikallinen lukija varmasti tarttuu henkilö- ja paikannimiin aivan eri lailla kuin minä.

Kirjan dokumenttiaineisto liitteineen on aivan mahtava. Arkistotyötä on tehty todella paljon. Kun tunnen paikallisia vain vähän, niin kiinnitin enemmän huomiota itse esitykseen. Paikalliset saattavat etsiä virheitä tai "juoruja". Tilastot eivät ala kuolleista ja ammutuista punaisista, vaan hengissä selvinneistä punaisista, pakko-otolla punakaartiin otetut on luetteloitu, sotaan osallistuneet valkoiset on luetteloitu, samoin suojeluskunnan jäsenet, vasta sitten tulevat sotatoimissa ja vankileireillä kuolleet.

Entä sitten teoksen yksi tärkeä sisältö eli vertailu Täällä Pohjantähden alla -trilogiaan? Pentinkulman päivillä itsekkin usein käyneenä oli tämä osio mitä mielenkiintoisin. Pirhonen ja Markkula todistavat hyvin, että romaani on romaani, mutta tietenkään se ei synny tyhjästä. Linna on käyttänyt paljon oikeita esikuvia, tapahtumia, paikkoja jne. Kuten jo ennenkin on todettu, niin Pohjantähden alla antaa historiallisesti väärän kuvan vuoden 1918 kapinasta. Se ei oikeasti ollut torpparikapina. Romaani antaa myös liioitellun kuvan porvareista ja lahtareista, punaisen terrorin teot huhtikuulta 1918 ovat romaanissa paljon vähäisempiä kuin mitä oli todellisuus noilla seuduilla. "Mutta ilmasta ei kirjailija teostensa aineksia saa", on Linna itse todennut. Hämeenkyröläisjuurilta lähteneenä kiinnosti Urjalan punaisten rooli – niin oikeasti kuin romaanissa – Mannanmäen taisteluissa (Ikaalisten ja Kyröskosken taistelut). Noissa taisteluissa oli oikeasti urjalalaisia punaisia. Romaanissa Pentinkulman plutoona aloitti siellä sotansa. Oikeina tietolähteinä Linnalla oli noista taisteluista punakaartista kaksi enoaan, Taavetti ja Pauli Nyman (molemmat selvisivät vuodesta 1918 hengissä). Mutta kuka oli Akseli Koskela noissa taisteluissa? Teoksen kirjoittajat toteavat: "... esikuvaa ei taida Kyrösjärven jäiltä ja rannoilta löytyä."

Ja lopuksi mielenkiintoinen Väinö Linnaa koskeva tieto. Sivulla 274 on kerrottu, että Linnan perheessä syntyi 10 lasta. Kansalliskirjailijamme Väinö Linna oli perheen kolmas Väinö. Kaksi muuta Väinöä olivat kuolleet pieninä. Siis Väinö III Linna. Saman nimen antaminen uudelleen oli perheissä usein tapana tuohon aikaan.

Vahva lukusuositus. Tarvitsee myös voimaa ja kestävyyttä, sillä teos on melkoinen tiiliskivi. Ja mitä tulee vielä sodan nimeen, niin siitä kirjoittajat aprikoivat: "Aika näyttää, löytyykö joskus yhtenäinen käytäntö."

Jouni Koskela Facebook-sivullaan 7.1.2021